

ABONAMENTUL.

Un an 80 cor. (60 lei)
 1/2 an 40 „ (30 lei)
 1/4 an 20 „ (15 lei)
 O lună 7 „ (5 lei)
 Un nr. 30 fil. (25 bani)

□ □

Unirea

ZIAR NAȚIONAL — APARE ZILNIC.

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
 odată 1 cor., a doua
 și a treia oară 80 fil.

Manuscrise sunt a se
 trimite la Redacția
 „UNIRII“ Blaj.

□ □

Fără preot,

fără cântări sfinte a fost dus la groapă cea mai venerabilă figură a neamului nostru.

Hordele săcuiești au inspirat atâta teroare în populația pașnică din Sălaj și aiurea, încât s'au împrăștiat cu toții, ca făina orbului, refugiindu-se prin păduri, preferând să moară de frig și de foame, decât să ajungă în mâinile acestor bașbuzuci.

Și astfel, iubitul badea Gheorghe al nostru, care a fost un creștin adevărat și și-a testat toată averea lui de milioane, „spre mărirea lui Dumnezeu și propășirea culturală a neamului românesc“, s'a pomenit singur în clipa când să-și închidă ochii cerând suprema mângâiere creștinească, pentru drumul de veci.

Cu sfortărea din urmă a dat un țipet, cerând ajutorul fraților, cari nu erau departe, și puteau să-i ușureze clipele trecerii din viață.

Dar țipetul a răsunat în pustiu; mâinile fraților erau ferecate de tirane și invizibile cătușe diplomatice...

Și așa s'a întâmplat, în această țară hunică în agonie, ca cea mai venerabilă figură a neamului nostru, căreia i-am fi datorit funerării princiare, să fie înmormântată fără preot și fără alaiu.

.

Nu-l deplângem noi pe badea Gheorghe, căci sufletul lui curat s'a înălțat liniștit spre plaiul nemuririi — împăcat pe deplin cu Dumnezeu și cu oamenii — ei ne deplângem pe noi, și deplângem neputința noastră!

Zilele de umilință nu s'au isprăvit; ceasul mântuirii depline întârzie, tot mai întârzie încă!

Al. Ciura.

□ □ □

Parastas pentru

Gheorghe Pop de Băsești.

Azi la orele 7 s'a oficiat, în Catedrala din Blaj serviciu divin pentru odihna sufletească a adurmitului în Domnul GHEORGHE POP de BĂSEȘTI, de fericita pomenire.

Serviciul a fost pontificat de Il. Sa Părintele Episcop DEMETRIU, cu mare asistență a clerului gremial.

Responzoriile le-a executat, cu multă precizie, corul mixt de sub conducerea dlui Hopârteanu.

Toți elevii institutelor noastre au luat parte la această sfântă slujbă.

Subscrieți

la împrumutul național.

Să subscriem cu mic cu mare. O facem pentru noi, pentru statul nostru românesc. Acest împrumut este una dintre cele mai favorabile modalități pentru lichidarea numărării de coroane, probabil și ultima modalitate favora-

bilă. Cine nu se folosește de această ocaziune favorabilă, nu va mai putea avea nici un pretext de reproș la adresă Consiliului dirigent în privința lichidării coroanelor.

Să subscriem cu toți... căci subscriem pentru noi.

Congrua preoților asemnată.

Ordin

Perceptoratului regesc român
 Blaj.

Serviciul anului curent. Ero-gate ordinare neprelimate.

Intregirea dotației preoțești.

În legătură cu hârtia din 11 Februarie, Nr. 201 c. adresată direct către casa centrală a statului de aici îndrum perceptoratul, ca în sarcina stocului bănesc de 300,000 coroane, și ridicată prin trimisul Gál Balázs din casa centrală de stat din Sibiu, să plătească cu îndatorirea de raționare, pe lângă cvita oficioasă, a vicarului capitular, ori a substitutului său, suma de două sute șaptezeci și două mii

patru sute douăzeci și patru (272,424) coroane 97 fileri, ca întregire congruală satorită, pe seama parohiilor și capelanilor arhidiecezei gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, prin ordinul ministerului ungar, de culte și instrucțiune publică Nr. 183, 925/1918.

Această sumă să se însemne la eșite în ziarul — filial sus-numit al resortului meu.

Ordinul ministerului ungar de culte și instrucțiune publică, ditto 20 Noemvrie 1918 Nr. 183,925, care prin aceasta se anulează. / il alătur aici sub /

Vasile Goldiș m. p.,
 șeful resortului de culte și
 instrucțiune publică.

Până când?

Vestea măcelului dela Șiria ne-a înflorat. Noi umblăm pe calea cea dreaptă. Nu trecem linia demarcațională, fiindcă aceasta a fost stabilită de aliați. Nu clintim un păr din capul ungarilor, cări petrec între noi, pentruca să merităm dela Europa atributul de popor de ordine. În aceeaș vreme ungarii nu-și bat capul nici cu linia demarcațională, nici cu ce zice Europa. Noi le apărăm frații, ei ni-i omoară și ni-i schinjuie pe ai noștri. Armata română lucră numai după poruncă. Bandele ungurești aprind și pustiesc, bajocoresc și mutilează pe românii din satele, cari sunt în apropierea armatei române.

Armatei române nu-i băgăm nici o vină. Dar ce să zicem de noi, cari stăm cu mâinile în sân? Pe cari ne împacă și ne mulcomesc multele comisii anglo-franco-americane, ce vin să ne fotografieze morții și mutilații? Săcuii le subministrează material din belșug. Noi ne mulțămim cu sfoase proteste la foi ori cu câte o notă de protestare trimisă cumva la congresul de pace. Ungurilor nu-le pasă de ce facem noi. Ei știu una: să ne stirpească.

Ei, bine, suntem noi un popor conștient, ori o turmă de inconștienți, cari nu sunt vrednici nici de sprijinul antantei, nici de numele de popor? Arde casa fratelui din vecini — și noi stăm blegi, așteptând să vină prietini, de departe, să stângă focul și să ne păzească și casa noastră.

Ce facem noi e deadreptul insuportabil. Nu ne poate apăra frații armata română? Atunci să-i apărăm noi. La aceasta nu ne poate împiedeca niște. Avem regimente de voluntari, avem câteva contingente sub arme, avem moșii, cari cer să fie lăsați, ca să vânture bandele ungurești. Cine ne poate împiedeca de a ne apăra, noi pe noi, împotriva fiarelor sălbatice cari ne sfășie mamele, copiii și soțiile noastre?

— Să ne adunăm în cât mai multe adunări, dacă nu se poate altfel, să cerem mutarea liniei

demarcaționale și să cerem arme. Dacă ungurii așa înțeleg pacea, atunci să-le arătăm și noi cum o înțelegem. Cu ei avem o răfuială veche, de veacuri. Dacă le trebuie să li-o dăm. Să-i izbim așa, ca să-le treacă pofta de a mai dori o răfuială. Le-am fost slugi destul, ce mai vreau acești sălbatici ai Europei?

Să ne smulgem din toropeală! Morții de astăzi și milioanele de morți din trecut strigă răsbunare. Să nu fim lași. E vorbă de noi de soartea noastră pe veacuri înainte. Să ne curățim plaiurile de fiarele sălbatice și să ne mântuim frații! — n. —

Congresul învățătorilor.

Ziua I.

Sâmbătă (22) și Duminică (23 l. c.) a avut loc cristalizarea rapoartelor înaintate de diferiții referenți, comisiei pregătitoare a congresului. — Trenurile aduc zilnic sute de învățători, din toate părțile Ardealului și părțile ungurene. Dovada cea mai eclatantă, că fiecare e în așteptarea de noi reforme pe terenul învățământului.

Vieța cea nouă, moravuri noi cu oameni noi și reforme noi.

Luni în 14 l. c. conform programului, învățătorii au asistat la oficierea serviciului divin, în ambele biserici confesionale române.

La ora 9, sala cea mare de ședințe a județului era arhiplină, remarcându-se prezența alor 1200 învățători și o frumoasă cunună de învățătoare (40).

La deschiderea congresului a fost reprezentat: Ministerii de culte și instr. prin Dl. Ministru V. Goldiș, secretarii: Dr. I. Lupaș, Dr. O. Ghibu, Dr. I. Mateiu, Dl. A. Bârseanu, din partea Astrei și Uniunii profesorilor, biserica gr.-or. prin P. C. Sa Dr. E. R. Roșca, Corpul prof. din Blaj: I. F. Negruțiu, Dr. A. Chețianu, Șt. Pop, delegațiunea fraților din Bucovina, prin colegii: D. Gavrilescu (în frumos costum național) și E. Popescu, Dl. general Moșoiu prin Dl. colonel Maxim, apoi N. Togan, Dr. I. Ștroia, Dr. N. Bălan, elevii preparandiali ș. a.

Prezidentul I. Vuia la ora 9 jum. prin cuvinte alese deschide primul congres al învățătorilor români din Ardeal, Bănat și părțile ungurene. A spus cam următoarele:

Noi învățătorii de azi trebuie să fim mândri, că Pronia cerească ne-a învrednicit să asis-

Te bucură mamă!...

*Te bucură, mamă, căci fiul tău drag
Re'torsu-s'a iarăși la tine
Plinindu-și sorocul de umblet pribeag
Prin țări și ținuturi străine.
Și iată, măicuță, precum am dorit,
Răsboiul trăitu-și-a veacul,
Și 'n dreaptă măsură deacum s'a 'nplinit
Și visul lui moșu', săracul.*

*Îți șterge deci ochi de lacrimi fierbinți,
Căci iată-mă sdrazân acasă.
La brasda străbună, la boii-mi iubiți,
La tine măicuță duioasă,
Voi scoate din șură al meu plugușor
Și prinde-l oi vesel în mână,
Pe moina pustie, pe tristul ogor
Să-l curăț, să-l spăl de rugină.*

*Ah! Simt cum s'aprinde năprasnicul dor
În pieptu-mi și simt cum mă arde;
Să 'nbraț ciorecașii croiți pe picior,
Să-mi pun pălăria 'ntr'o parte
Și ca un sticlete voios și ușor
Să merg în dumineci la horă,
Să-ți caut măicuță un bun ajutor:
O mândră și harnică noră.*

*S'o vad înaintea altarului sfânt
Cu ochii plecați și sfoasă,
S'ascult printre fete ici, colo șoptind:
— Vesi asta-i mireasă frumoasă!
Și pacinic în suflet cum dulce și blând
În strană toți cantorii-mi cântă;
Iar domnul părinte cu glas tremurând
Din carte ne binecuvântă.*

*Să facem o nuntă ca 'n vreme de demult
Cum n'a fost de-un veac mai încoace,
Să joace tot satul, copil și cărunț,
Și chiar cuscrul Pavel să joace.
Trei zile 'ncheiate și trei nopți în rând
Să-mi tragă cu sor »brățienii«;
Iar vinul să curgă pe mese spumând
Ca 'n basme la »nunta Ilenii«.*

*Se vad hora mare în curte saltând
Din poartă și până la șură,
Să vad pe preotul cu plosca 'nchinând
Iar junii să-mi cânte din gură.
Căci iată măicuță precum am dorit
Răsboiul trăitu-și-a veacul,
Și 'n plină măsură acum s'a 'nplinit
Și visul lui moșul, săracul.*

N. L. Ioanș.

greutățile ce a avut și are să le învingă dascălul român, atât în școală cât și în familie, — mai ales azi când „pasnicul tâlharilor e mai bine retribuit, ca pasnicul celei mai sfinte instituții culturale, a școlii“.

Dl. V. Goldiș într-o vorbire aleasă, țesută în firele artistice a limbajului nostru, aduce adevărate elogii dascălului român, huiduit și batjocorit de toți streinii și semenii lui, căruia îi revine meritul gloriei dela Mărășești, prin sădirea iubirii de neam, lege și glie în vlăstarele neamului nostru, cari și-au făcut datoria cu vârf la „Marna“ română.

Învățătorii au fost totdeauna „pionirii civilizațiunii umane“ — și fiindcă poporul fără civilizațiune e mort, dascălului român îi revine sarcina de a planta în viitor primele elemente a civilizațiunii în odraslele încredințate lor. Ca munca învățătorului să fie încununată de succes e absolută trebuință, ca națiunea să-și cinstească pe învățătorii săi.

Dorește, ca munca noastră, începută azi în primul și istoricul congres, să fie încoronată de succese întru binele și fericirea neamului și patriei din care facem parte.

P. C. Sa Dr. E. R. Roșca, prea măgulit de cinstea ce i-se face, de a fi prezent la primul congres al învățătorilor își exprimă dorința, că precum în trecut școala a muncit ca o fică credincioasă împreună cu biserica, întru luminarea și cultivarea poporului românesc, așa și pe viitor prin o conlucrare armonioasă, prin propagarea de acele norme de viață creștină-morală, va croi o bază solidă României-Mari.

Dl. preș. al Astrei A. Bârseanu, face un temeinic espozeu asupra școlii române din trecut, când legile draconice din 1879, dar mai ales ceea din 1907 îi suprimă și ultimile forțe de viață — ținându-o încătușată până în ziua, când glorioasa armată română își făc „Marna“ ei, care ne aducea zorile unor zile mai senine. Azi învățământul are să se desvolte liber, prin reforme nouă, în țara liberă. Sub flamura, pe care e scris „Înaintarea și luminarea poporului“ are să se înroleze dela dascălul dela înalta Universitate, până la cel din urmă luminător al satelor.

Colegul D. Gavrilescu, aduce salutul cald a fraților bucovinieni. Își exprimă dorința, că legătura atât de subredă, ce a existat între școala de aici și ceea de acolo se va cimentă, căci azi aceste două țări surori nu mai sunt despărțite de Bărgău — Un cuget, o simțire, o

tăm la înfăptuirea idealului național de veci. — Intre factorii puțini, cari au contribuit la realizarea visului de veacuri a poporului român de pretutindeni, i-se cuvine locul de onoare dascălului român. În urma situațiunii create, când o largă democrație stăpânește întreaga lume civilizată, numai în cadrele unei „Autonomii școlare“ își va putea continua învăță-

torimea activitatea laborioasă din trecut.

Nădejdea noastră e Dl. Ministru V. Goldiș, carele are experiențele bogate ale trecutului școlii, fiind însuș om al muncii pe terenul învățământului. Dsa intrunește încrederea noastră și v'a ști aprecia în-deajuns munca prestată în ogorul neamului de învățători. Tot Dsa v'a ști sana mizeria și

datorie și un glas ne cheamă, ca punând umăr la umăr să dăm temelii de granit României-Marii!

**

Se cetesc telegramele trimise de colegii: G. Bălțeanu, P. Dan, Ioachim Pop, cari sunt conduși de credința firmă, că decisiunile aprobate, ce se vor aduce în Congres, vor contribui la așezarea pe baze moderne a Statului și la sanarea plângerilor corpului didactic.

Delegația colegilor din Regat, printr-o telegramă din Brașov, ne vestește, că e în drum spre Sibiu.

Colegul Oct. Docu din Feldru, în vorbirea sa stoarce lacrimi din ochi scoțind la iveală calvarul fraților colegi dela granițele apusene, cari n-au fost favorizați de soarte să fie între noi, unde se discută asupra școlii în viitor.

Colegul Netoianu, ofițer în Corpul voluntarilor ardeleni, ne aduce salutul colegilor, cari servesc în armata gloriosului rege Ferdinand I. și cari la Mărăști în număr de 200 și-au luat partea leului.

Se dă cetire telegramei, ce are să se trimită M. S. Regelui la București. Textul:

*Majestății Sale Regelui
Ferdinand*

București.

Învățătorii români din Dacia superioară întruniți în primul lor congres la Sibiu, aduc omagiile și admirația lor primului Rege al tuturor Românilor.

Conștii de misiunea noastră apostolică, vom jertfi sufletele noastre pentru mărirea patriei și întărirea dinastiei noastre.

Să trăiți Majestate! Să trăiască Majestatea Sa Regina și augusta Voastră familie.

Să trăiască România întregită și în veci unită.

Prezidentul *Iuliu Vuia*.

Constituirea biroului:

Prezident: Iuliu Vuia, v.-prez.: M. Simu, R. Botezan, D. Lăpădat, Șt. Popoviciu, secretar gen.: Aurel Pinteș, notari: Stanca, Gh. Andraș, Al. Pop și A. Pora.

Urmează desbaterea diferitelor rapoarte, conform punctelor prevăzute în program:

(Va urma).

Horea L. Botezanu,
învățător.

Congresul Ligei Culturale.

Astăzi delegați ai Ligei din toată țara se întrunesc la București, spre a-și întregi comitetul conducător din mijlocul cărui moartea haină a smuls trei suflete alese și pururea blagoslovite de neamul românesc, Nicu Filipescu, Barbu De-

lavrancea, Dr. Istrate, înainte de a putea, sârmanii, să vadă îndeplinit mărețul vis al Unirei. Salutăm această primă adunare ce poate ținea Liga după doi ani de neactivitate impusă de năpraznicul vifor al războiului.

Salutăm cu admirație și grațitudine acest venerat templu în care focul sacru al credinței în reîntregirea neamului a fost păstrat vecinic aprins, oricâte vânturi nemilostive duhul necurat al politicizării a deslănțuit asupra Ligei, în vremuri vitrege când această instituție era considerată în afară, și chiar înlăuntrul, drept un cuib de conspirații subversive.

Infăptuindu-se idealul național, misiunea Ligei nu e sfârșită.

Unitatea politică a tuturor Românilor va fi mâine consacrată de Areopagul înțelepților lumii. Unitatea culturală, prin străduințele neobosite ale Ligei, și ale unor luminători inspirați, ca Nicolae Iorga, este aproape un fapt împlinit.

Mai rămâne însă de realizat ceva:

Unitatea morală, unitatea sufletească, a tuturor Românilor, pentru a încheia în vecii vecilor gloriosul triumf al vieții neperitoare a mult chinutului și vrednicului nostru neam.

Nu partidele politice vremelnice va face aceasta, ci tot Liga. Vivat, crescat, floreat!

G. Ranetti.

(„România“).

Congresul învățătorilor din Bucovina.

„Glasul Bucovinei” ne aduce și de data aceasta cu întârziere, hotărârile congresului general a învățătorimii române din Bucovina, ținut în 14 Februarie.

Pentru importanța ce-o au, dăm și noi părțile mai esențiale din aceste hotărâri.

„Școala nu poate să-și împlinească marea ei misiune, dacă este pusă în condiții nefavorabile și astfel, pentru a înlesni o bună funcționare a școlii, trebuie să cerem cu stăruință realizarea acelor reforme, cari sunt absolut indispensabile pentru ca școala să-și poată împlini chemarea.

Atât școala cât și învățătorul sunt strâns legate de păturile cele mai largi ale poporului de țărani și muncitori. De aceea cerem și vom lupta pentru înfăptuirea celei mai democratice reforme agrare, prin care țărani să între în stăpânirea pământului strămoșesc pe care de veacuri îl muncește cu sudoarea sa și-l apără cu sângele său, și pentru toate cererile îndreptățite ale muncitorimii.

Stăruim îndeosebi asupra chestiunii educației orfanilor de război și reeducarea invalizilor, chestiuni cari au o mai apropiată atingere cu școala.

Trecând la punctul cel mai important al programului nostru, cerem să se ia toate măsurile ca școala să fie ridicată la nivelul cel mai înalt al dezvoltării. Fundamentul dezvoltării unui popor nu poate fi decât școala primară.

Plecând dela întocmirile bune ale școlii primare din diferitele provincii românești, cerem o organizație unitară a întregului învățământ primar. Școala primară să ajungă o realitate, care bazându-se pe educația casnică și pe viață să devie școala, pe care trebuie s'o parcurgă ori ce fiu al neamului.

Îndeosebi noi în Bucovina cerem o refacere completă a școlii primare, care era o instituție străină, nu ieșită din nevoile poporului, ci așezată în mijlocul nostru nu pentru răspândirea culturii, ci pentru împlinirea altor scopuri, străine de educație și instrucție.

Pentru ca școala primară modernă, pe care o cerem, să poată deveni realitate, se cere să avem o învățătorime la înălțimea acestei chemări. În această direcție, de cea mai mare importanță este pregătirea corpului didactic primar. Pregătirea ce i-s'a dat învățătorimii până azi a împiedecat-o de a-și împlini chemarea; se impune deci ca instituția chemată să pregătească învățătorimea. Școala Normală, să fie reformată din fundament. Cerem ca să se organizeze fără întârziere la Cernăuți o Școală normală completă de învățători și învățătoare, cu limba de predare română.

Învățătorului să i-se dea posibilitatea celei mai largi pregătiri generale și perfecționări profesionale.

De aceeași importanță cu pregătirea, care trebuie s'o cerem cât mai temeinică și mai aleasă, este și chestiunea salarizării.

Sporirea salariului până la aceea sumă care e necesară spre a putea întimpina scumpetea enormă de azi și plata sporurilor și diferitelor adaosuri în restanță trebuie să se facă fără întârziere, dacă e să evităm la vreme o catastrofă, ce devine amenințătoare.

O nedreptate veche, ce s'a făcut colegelor noastre învățătoare, înțeleg dispoziția prin care s'a stabilit o diferență între salariul învățătorilor și învățătoarelor, trebuie să fie îndată reparată; cerem deci egalizarea salariilor învățătoarelor cu al învățătorilor.

Bazată pe expunerile acestui program, umăr la umăr cu țără-

nimea, de care e legată soarta școlii și a învățătorului, învățătorimea română din Bucovina, conștientă de sublima, dar și greaua sarcină ce are de purtat, pornește în aceste zile mărețe ale revărsatului celor dintâi zori de muncă și se declară gata a colabora cu toți factorii politici ai țării și ai poporului nostru, cari primesc principiile noastre și să angajează să lucreze pentru dezvoltarea școlii și binele poporului.

Salutăm în special cu satisfacție deosebită hotărârea clerului român de a colabora în strânsă legătură cu învățătorimea. Învățătorimea primește mâna întinsă și e gata să contribuie la munca rodnică a propășirii poporului.

Oficiale.

Aviz.

Din cauza numărului mare a acelor anunțați la cursurile financiare și luând în considerare, că încovășirarea și alimentarea ascultătorilor întimpină greutăți considerabile, de aceea începerea cursurilor financiare (pentru concipiști, contabilitate și percepțori) anunțate pe 1 Martie a. c. se amână pe mai târziu.

Începerea cursurilor financiare se va anunța la timpul său prin ziare.

Lăpădat m. p.

secr. gen. la Rezotul finanțelor.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Informațiuni.

* **DI Gavril Precup**, profesor la liceul nostru, a fost numit șef de secție la învățământul secundar.

Felicitim pe prietinel și tovarășul nostru de muncă pentru această numire bine meritată.

După o activitate de 26 ani pe terenul instrucției, pe lângă energia-i cunoscută, d-sa duce cu sine și experiențele unui sfert de veac, în slujba culturii naționale.

* **Femeile încă au cerut dela Wilson ca și ele să-și trimită delegați la conferința de pace. Wilson a promis că va protejia afacerea.**

* **Numărul populațiunii din Budapesta s'a urcat peste două milioane.**

* **Președintele Wilson se va reîntoarce la Paris în ziua când se vor începe tratativele preliminare de pace.**

* **Pagubele de războiu ale României și Sârbiei vor fi restituite de Germania.**

